Kesirler: Bütün, pay ve payda

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Bütün, yarım ve çeyrek

2 eş parçadan her biri **yarım (1/2)**, 4 eş parçadan her biri **çeyrek (1/4)**tir. Parçalar eşit büyüklükte olmalıdır.

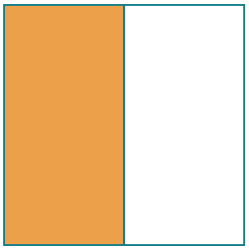

$\frac{1}{2}$

Yarım: ikide bir

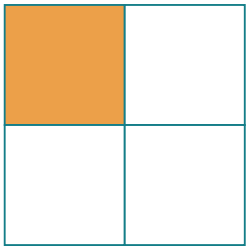

$\frac{1}{4}$

Çeyrek: dörtte bir

Bütünü tamamlayalım

2 yarım = 1 bütün • 4 çeyrek = 1 bütün • 2 çeyrek = 1 yarım.
12 boncuğun yarısı 6, çeyreği 3 boncuktur.

Pay, payda ve kesir çizgisi

Payda bütünün kaç eş parçaya ayrıldığını gösterir; altta yazılır. **Pay** alınan veya boyanan parça sayısını gösterir; üstte yazılır. Aradaki çizgi **kesir çizgisidir**.

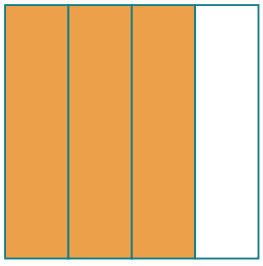

$\frac{3}{4}$

4 eş parçanın 3'ü boyalıdır.
Okunuşu: dörtte üç.

Birim kesir

Payı 1 olan kesir birim kesirdir: **1/2, 1/3, 1/4, 1/6**. 8 eş parçanın 3'ü boyalıysa kesir **3/8** olur.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Kesirler: Sayı doğrusu, onda ve yüzde bir

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Sayı doğrusunda kesir

0 ile 1 arası bir bütündür. Paydaya göre eş aralıklara böl; 0'dan pay kadar aralık ilerle. **Çizgileri değil, aralıkları say.**

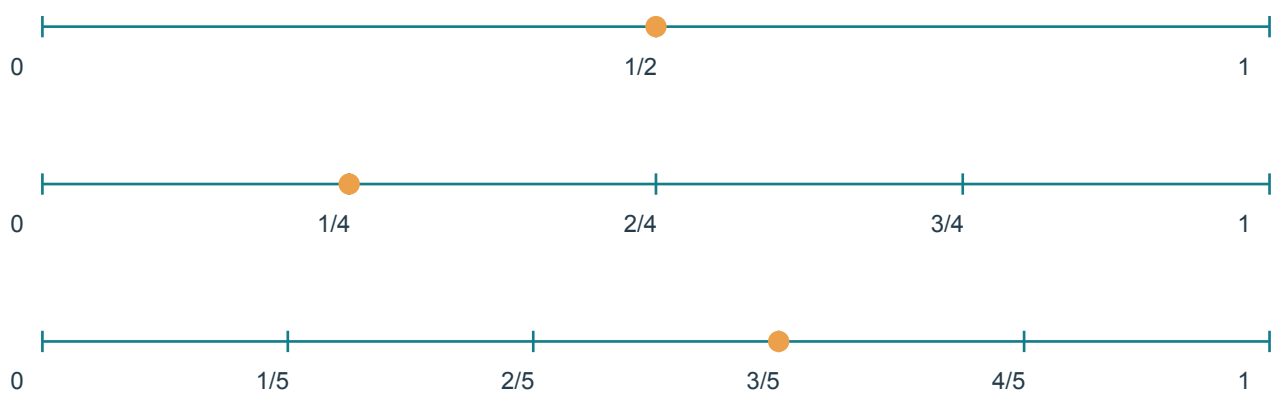

Örnek ve bütün

3/5: 0-1 arasını 5 eş aralığa bölüp 3 aralık ilerle. Her aralık 1/5'tir.
Pay ve payda aynıysa bütün tamamlanır: **2/2 = 1, 4/4 = 1**.

10 eş parça: Onda bir

Her parça **1/10** olur. 3 boyalı parça **3/10 (onda üç)** eder. 3/10 birim kesir değildir; üç tane 1/10 içerir.

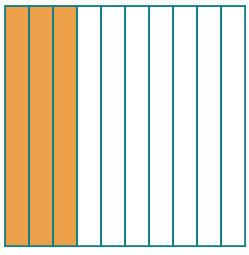

$$\frac{3}{10}$$

3 tane 1/10

100 eş parça: Yüzde bir

10 satır ve 10 sütunda 100 eş kare vardır. Her kare **1/100**'dür.
5 kare boyalıysa **5/100 (yüzde beş)**: 5 tane 1/100.

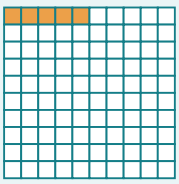

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Saatleri okuyalım

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Akrep ve yelkovan

Kısa ibre akrep saati, **uzun ibre yelkovan** dakikayı gösterir. Saat üzerindeki iki sayı arasında 5 dakika vardır. Yelkovan tam tur atınca 60 dakika geçer.

03.00 / Tam saat

03.15 / Çeyrek geçe

03.30 / Buçuk

03.45 / Dörde çeyrek var

Yelkovan:
12’de → 00 dakika
3’te → 15 dakika
6’da → 30 dakika
9’da → 45 dakika

Akrep de yavaşça ilerler

03.30’da akrep 3 ile 4’ün ortasındadır. 03.45’te 4’e yaklaşır. Akrebi tam 3’ün üzerinde çizmek doğru değildir.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Öğleden önce, öğleden sonra ve süre

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Sabah 07.20

Akşam 19.20

24 saatlik gösterim

Bir gün **24 saattir**. Analog saatte aynı görüntü gün içinde iki kez görülür. Öğleden sonra 1 = 13.00, 7 = 19.00 olur. **12.00 öğlen, 00.00 gece yarısıdır.**

Saat, dakika ve saniye

1 saat = 60 dakika
1 dakika = 60 saniye
80 saniye = 60 + 20 = **1 dakika 20 saniye**.
2 dakika 15 saniye = 120 + 15 = **135 saniye**.

Geçen süreyi bulalım

Ders 09.10’da başlayıp 09.50’de bitiyor. Süre **40 dakika**dir.
10.45’ten 11.15’e: Önce 15 dakika ile 11.00’a, sonra 15 dakika daha ilerleriz. Toplam **30 dakika**.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Saatlerde Romen rakamları

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Üç temel sembol

I = 1 V = 5 X = 10
Yan yana eklenen semboller toplanabilir: III = 3, VI = 6, XII = 12. Küçük sembol büyükten önce gelirse çıkarılır: **IV = 4, IX = 9**.

Saat dört / IV = 4

1-24 arası örnekler		
1: I	2: II	3: III
4: IV	5: V	6: VI
7: VII	8: VIII	9: IX
10: X	11: XI	12: XII
13: XIII	14: XIV	15: XV
16: XVI	17: XVII	18: XVIII
19: XIX	20: XX	24: XXIV

Hatırla

IV ile VI aynı değildir: **IV = 4, VI = 6.**

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Takvim: Yıl, ay, hafta ve gün

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Zaman birimleri

1 hafta = 7 gün • 1 yıl = 12 ay
Normal yıl 365, artık yıl 366 gündür. 365 gün = **52 hafta 1 gün**. Artık yılda şubat 29 gün olur; diğer yıllarda 28 gündür.

Aylar ve gün sayıları		
Ocak: 31	Şubat: 28 veya 29	Mart: 31
Nisan: 30	Mayıs: 31	Haziran: 30
Temmuz: 31	Ağustos: 31	Eylül: 30
Ekim: 31	Kasım: 30	Aralık: 31

Takvimi nasıl okurum?

Ayın adını ve yılı kontrol et. Gün sütunlarına bak. Pazartesiden pazara 7 gün bir haftadır. **Cumartesi ve pazar** hafta sonudur. Her ay tam 4 hafta değildir.

Açıklamalı örnekler

3 hafta = 7 + 7 + 7 = **21 gün**.
Haziran, temmuz ve ağustos: 30 + 31 + 31 = **92 gün**.
10’uncu gün salıysa, 7 gün sonraki 17’nci gün de salıdır.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Uzunluk: Tahmin, ölçme ve birimler

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Önce tahmin, sonra ölçüm

Uzunluğu önce yaklaşık söyle; cetvel veya mezurayla ölç. Tahmin ile ölçümün farkını karşılaştır. Tahminin farklı çıkması normaldir. En ve boy iki farklı uzunluktur.

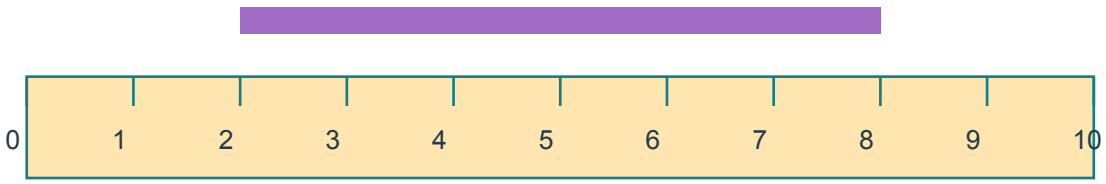

Model: 8 - 2 = 6 cm. Çizim gerçek boyutta değildir.

Cetvelle doğru ölçme

Nesnenin bir ucunu **0 çizgisine** yerleştir, diğer ucundaki sayıyı oku. 0'dan başlamıyorsa **bitişten başlangıcı çıkar**. Kalemi 15 cm tahmin edip 17 cm ölçersek fark **2 cm** olur.

Metre, santimetre ve kilometre

1 m = 100 cm • 1 km = 1000 m
Metre: m, santimetre: cm, kilometre: km. Aynı uzunluk farklı birimlerle ifade edilebilir.

Örnek	Uygun birim	Örnek ölçüm
Kalemin boyu	Santimetre	18 cm
Sınıfın uzunluğu	Metre	8 m
İki şehir arası	Kilometre	120 km

Dönüşüm ve karşılaştırma

3 m = **300 cm** • 250 cm = **2 m 50 cm** • 2 km = **2000 m**.
Karşılaştırırken birimleri eşitle: 1 m = 100 cm, bu yüzden 90 cm'den uzundur.
1 m 20 cm = 120 cm; 102 cm değildir.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Kütle: Gram, kilogram ve ton

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Kütleyi tartarak ölçeriz

Küçük kütleler için **gram (g)**, günlük birçok ürün için **kilogram (kg)**, çok büyük yükler için **ton (t)** kullanırız. Birim seçerken miktarı da düşünürüz.

Nesne veya miktar	Uygun birim	Örnek
Bir silgi	Gram	Örneğin 20 g
Bir paket pirinç	Kilogram	Örneğin 1 kg
Kamyondaki yük	Ton	Örneğin 5 t

Birimlerin ilişkisi

1 kg = 1000 g • 1 t = 1000 kg
10 tane 100 g = **1 kg**.
Yarım kilogram = **500 g**.
2 kg 300 g = 2000 + 300 = **2300 g**.

Aynı birimle karşılaştır

900 g, 1 kg’dan azdır; çünkü 1 kg = 1000 g.
Bir elma gramla, bir kasa elma kilogramla ifade edilebilir. Birimi yalnız nesnenin adına göre seçmeyiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Paralarımız: Lira, kuruş ve alışveriş

Konu anlatımı • Açıklamalı örnekler

Para miktarı, üzerindeki değere bağlıdır

Her paranın **değeri** önemlidir. Daha çok sayıda para her zaman daha fazla tutar değildir. Toplarken aynı birimleri birlikte düşünürüz.

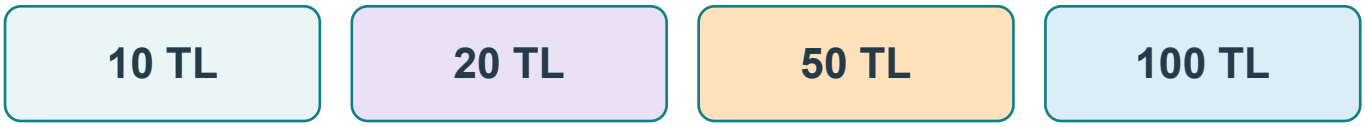

Temsili para kartları

Toplam tutar ve para üstü

2 tane 50 TL ve 1 tane 20 TL: **50 + 50 + 20 = 120 TL**.
100 TL, 10 TL ve 2 tane 1 TL: **100 + 10 + 1 + 1 = 112 TL**.
Kitap 65 TL, defter 25 TL: toplam **90 TL**. 100 TL verirsek para üstü **10 TL**.
Önce toplam bedeli, sonra verilen parayla farkını buluruz.

1 Türk lirası = 100 kuruş

4 tane 25 kuruş veya 2 tane 50 kuruş **1 TL** eder. Aynı tutarı farklı paralarla oluşturabiliriz.

25 + 25 + 25 + 25 = 100 kuruş = 1 TL

Kuruştan lira ve kuruşa

225 kuruş = 200 + 25 = **2 TL 25 kuruş**.
705 kuruş = 700 + 5 = **7 TL 5 kuruş**. Her 100 kuruşu 1 lira olarak grupla.

Lira ve kuruştan kuruşa

4 TL 15 kuruş = 400 + 15 = **415 kuruş**.
8 TL 9 kuruş = 800 + 9 = **809 kuruş**.
5 TL 50 kuruş = 550 kuruş. Lira ve kuruşu doğrudan toplama; birimleri eşitle.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026